

WAGNERIANA CATALANA N.º. 42 ANY 2015

TEMA 10: ALTRES TEMES

TÍTOL: LA VIDA MUSICAL A LLEIDA ELS ANYS 1900

AUTORA: *Alba Rius*

L'ambient musical a Lleida a finals del segle XIX i principis del XX és destacable i no gaire conegut. Bona mostra de l'intensa activitat que es va desenvolupar a aquesta ciutat ho corrobora Lluís Marc Herrera i Llop en el seu documentat llibre "La Música a Lleida durant la Renaixença i el Modernisme" (Lleida 2002), on analitza i exposa amb detall l'ambient, els personatges, les agrupacions musicals, els concerts, i les societats corals que van formar-se i actuar durant aquella època.

L'Orquestra de Lleida apareix com a tal entorn el 1900, representada comercialment per Josep Bordalba, tal com consta a "l'Anuari Riera" de l'any 1900, que conté un llistat dels establiments, societats, oficis i agrupacions organitzats per temes. L'Orquestra de Lleida participa en diverses actuacions fins 1908, actuant en verbenes, balls de carnaval i concerts en cafès. Així trobem que l'orquestra va actuar al Cafè Suís, al Cafè dels Camps Elisis, i al Cafè d'Espanya, entre d'altres .

En general els repertoris oferts per l'orquestra consistien en cinc peces de fragments de sarsueles i en menor incidència, d'òperes de Puccini, Verdi, Donizetti i Mozart. L'any 1901 s'anuncia la interpretació d'una fantasia de l'òpera La Traviata de Verdi, formada per una orquestra de 20 músics, la procedència dels quals no queda clara però es molt probable que s'haguessin format amb músics provinents de les orquestres dels teatres. Com a director de l'Orquestra en algunes ocasions consta en Francesc X. Gelambí, si bé no apareix com a director titular. Gelambí va dirigir també altres agrupacions musicals com el seu Septet que actuava tres dies per setmana al Cafè Suís a partir de 1903.

Altres formacions musicals de Lleida van ser *La Banda Lira Popular*, creada l'any 1889 per Manuel Herrera i dirigida per ell mateix fins 1897 en què pren el relleu Josep Torné fins la seva mort dos anys més tard. La majoria d'activitats d'aquesta agrupació van ser serenates, processons, concerts a l'aire lliure, etc., *la Banda de Santa Cecília*, fundada per Francesc Gelambí i Dalmau, director i compositor, l'any 1900 i de la qual la primera referència que se'n té és la seva participació en la processó de Corpus de l'església de Sant Llorenç el 16 de juny de 1900. Aquesta banda va estar estretament vinculada a la vida religiosa de la ciutat, si bé també va participar en actes ciutadans, la festa major, els Jocs Florals, etc.

Una altre societat singular, formada només per instruments de corda, guitarres, bandúrries, violins, violoncels i llaüts, va ser "*La Pua*", fundada l'any 1892 per Salvador Revés i Joan Bergós, que va desaparèixer entorn 1895. Els seus membres, tots afeccionats i dedicats a altres professions, es reunien al local de la Casa Gardenyes del carrer Major, als vivers de Francesc Vidal i Codina o més tard en un pis de lloguer a prop de l'Hospital de Santa Maria, de 9 a 12 de la nit, per fer música i passar l'estona. En el primer Reglament de la Societat, redactat en català, presentat al Govern Civil l'any 1892, s'estableix que només poden formar part de l'agrupació aquells que coneguin solfeig, i siguin tocadors dels instruments que conformen la formació. Entre els repertoris oferts hi havia passos dobles, americanes, jotes, valsos, sardanes, fragments de sarsueles de Bretón, o Chapí i d'òperes de Verdi, Meyerbeer, o franceses de Bizet, Gounod, etc. Devia ser curiós sentir aquests fragments operístics amb instruments de corda!, però la veritat és que van tenir molt èxit.

Orquestra de la Societat de Ball La Walkyria

Coincidint amb l'efervescència de l'Associació Wagneriana, apareixen a Lleida dues societats amb nom wagnerià: la *Societat de Ball La Walkyria* i la *Societat Lohengrin*. Aquestes societats es creen en un moment de forta implantació del wagnerisme a Lleida, que coincideix amb la tasca de divulgació d'aquesta tendència per part d'Amali Prim i Seguí, lleidatà, membre de l'Associació Wagneriana que formava part del Septet dirigit per Cosme Ribera i Miró (La Plana, 1842-Albí 1928), qui va ser un veritable revulsiu de la vida musical lleidatana i es convertí en un veritable introductor de les noves tendències imperants durant els anys previs al canvi de segle. La Societat de Ball La Walkyria va constituir la seva pròpia orquestra, com es mostra en la fotografia, si bé no consta que haguessin interpretat fragments de les obres wagnerianes. L'Orquestra de Lleida, va participar en una verbena organitzada per la Societat de ball La Walkyria, als Camps Elisis, un cop acabada la funció de sarsuela, el diumenge 28 de juny de 1903.

Aquestes dues societats, malgrat el seu nom, no es van dedicar a la realització de concerts interpretant la música de Wagner, ni tampoc consta que organitzessin actes culturals divulgatius del wagnerisme, sinó que van aprofitar el nom de les obres de Wagner, per a implantar-se a la ciutat i aglutinar al seu entorn, mitjançant el ball, l'entreteniment del públic lleidatà.

Associació Wagneriana. Apartat postal 1159. Barcelona 08080
[Http://www.associaciowagneriana.com](http://www.associaciowagneriana.com) info@associaciowagneriana.com